

ПЛАТФОРМА 3.

**ПІДПРИЄМНИЦЬКА ОСВІТА ЯК ЗАСІБ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ
СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ТА ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ
ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ**

338.246.025.2

Белялов Т.Е., д.е.н., професор
Люманов А.С., аспірант
Київський національний університет
технологій та дизайну, м. Київ, Україна

**ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В
УМОВАХ ВІЙНИ**

Воєнна агресія росії проти України має негативний вплив як на загальну економічну ситуацію в країні, так і на розвиток українського бізнесу. Залучення представників державної влади до підтримки українських підприємців стає важливим критерієм для подальшого розвитку бізнесу та підвищення макроекономічних показників в цілому.

Державна підтримка у підприємстві означає системне державне регулювання підприємницької діяльності, що передбачає створення ефективних інструментів та механізмів підтримки бізнесу, розробку та впровадження ефективної політики держави у сфері стимулювання розвитку бізнесу, включаючи створення сприятливого середовища для його підтримки та нормального функціонування. В умовах війни пріоритетність державного регулювання та підтримки підприємництва вимагає зміни форми прямого адміністративного сприяння до побудови сприятливого економічного та соціального середовища для удосконалення механізмів та інструментів стимулювання розвитку підприємництва.

Одним із можливих шляхів надання державної підтримки є реалізація програм кредитування для суб'єктів господарювання. За період функціонування Державної програми «Доступні кредити 5–7–9 %», що розпочала діяти із 4

вересня 2023 року, підприємства вже скористалися 71 013 кредитами на суму 229,5 млрд гривень. З цих кредитів 48 113 отримали від державних банків на суму 101,01 млрд гривень [1].

Протягом періоду воєнного стану в Україні, у рамках програми було підписано 36 191 кредитний договір на суму 139,8 млрд гривень (включаючи 27 657 договорів з банками державного сектору на суму 74,4 млрд гривень). З цих кредитів: 57,82 млрд гривень було використано на антивоєнні заходи; 33,9 млрд гривень на підтримку сільськогосподарських товаровиробників; 7,93 млрд гривень – на антикризові цілі; 6,79 млрд гривень – на інвестиції; та 4,07 млрд гривень – на рефінансування попередніх кредитів.

Важливим напрямом для підтримки малого та середнього підприємництва є впровадження грантових програм. Міністерство цифрової трансформації України та Міністерство економіки України спільно запровадили грантову програму в рамках ініціативи міжнародної співпраці «EU4Business: відновлення, конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП». Ця програма реалізується за підтримки німецької компанії Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, що фінансується Європейським Союзом та урядом Німеччини. Кожен грант може складати до 10 000 євро або 400 000 гривень [2].

За підтримки Агентства США з міжнародного розвитку USAID запускається освітньо-грантова програма «Міцність» у рамках проекту «Зміцнення громадської довіри (UCBI)». Ця програма, на яку виділено 60 тис. дол. США, спрямована на надання допомоги малим та середнім підприємцям, які постраждали від повномасштабної війни у Харківській, Дніпропетровській та Одеській областях [3]. Програма передбачає проведення комплексу онлайн-заходів у центрах підтримки підприємців «Дія.Бізнес» в Одесі, Харкові та Кривому Розі. Ці заходи дадуть можливість 60 малим і середнім підприємствам отримати фінансову підтримку для створення нових робочих місць та

економічного розвитку регіонів [3].

Учасники проєкту, які продемонструють найбільший прогрес, матимуть можливість отримати фінансову допомогу в розмірі 3 тис. дол. США кожен. Ці кошти можна буде використати на закупівлю нового обладнання, ремонт приміщення, поповнення запасів сировини та інші витрати, необхідні для розвитку бізнесу.

На засіданні 10 серпня 2023 року міжвідомча робоча група з дерегуляції прийняла рішення щодо скасування або оптимізації майже 75% інструментів державного регулювання в сфері будівництва, за якими відповідає Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України [4]. Зокрема, рекомендується скасувати процедуру отримання дозволів, які видавали виконавчі органи сільських, селищних і міських рад на переобладнання та перепланування житлових будинків та приміщень у них, якщо це не стосується несучих конструкцій та інженерних систем.

Отже, основною та найважливішою стратегією для стимулювання економіки в умовах війни є впровадження заходів, спрямованих на покращення умов для бізнесу та перегляд системи державного регулювання підприємницької діяльності.

Література

1. Міністерство фінансів України. За час дії воєнного стану в межах Державної програми «Доступні кредити 5-7-9 %» видано 36 191 пільгових кредитів на суму близько 140 млрд грн.
URL: https://www.mof.gov.ua/uk/news/minfin_zh_chas_dii_voennogo_stanu_v_me_z...
2. 10 000 євро для малого бізнесу: отримайте грант від EU4Business.
URL: <https://thedigital.gov.ua/news/10-000-evro-dlya-malogo-biznesu-otrimayt...>
3. Міністерство цифрової трансформації України. 60 000 доларів для малих та середніх підприємців: стартує освітньо-грантова програма «Міцність».
URL: <https://thedigital.gov.ua/news/60-000-dolariv-dlya-malikh-ta-serednikh-...>
4. Міністерство економіки України.
URL: <https://www.me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=eb803f14-c75e-4d3d-a52f...>